

ZPRAVODAJ JIHOČESKÝCH BOTANIKŮ

Jihočeská pobočka České botanické společnosti

České Budějovice

40

číslo 52

září 1999

40 let činnosti jihočeské pobočky
České botanické společnosti v Českých Budějovicích
(1959 - 1999)

Václav Chán

Dne 1. listopadu letošního roku uplyne plných 40 let ode dne, kdy za účasti jihočeských botaniků a ochranářů byla v Českých Budějovicích při Krajském vlastivědném muzeu ustavena jihočeská pobočka Československé botanické společnosti (ČSBS). Byla to první regionální pobočka v bývalém Československu.

Podnět k založení pobočky vyšel od tehdejšího tajemníka Československé botanické společnosti RNDr. Pavla Tomšovice. Na druhém floristickém kurzu ČSBS v Blatné v roce 1959 navrhl jihočeským členům botanické společnosti zvážít možnost založení pobočky, která by zajišťovala floristický výzkum jižní části Čech. Pro ustavení pobočky zde byly příznivé podmínky. V území, kde měl floristický výzkum starou tradici, pracovala řada aktivních floristů, jejichž práci bylo třeba jen vhodnou formou usměrnit. A tak dne 4. září 1959 podali členové Rudolf Kurka, Josef Vaněček a Václav Chán hlavnímu výboru ČSBS žádost o souhlas k ustavení pobočky. Hlavní výbor žádosti jihočeských botaniků vyhověl a dne 1. listopadu 1959 byla pobočka ustavena.

Sídlem pobočky se stalo Krajské vlastivědné muzeum, dnešní Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, kde pobočka sídlí dodnes. Členskou základnu pobočky tvoří řádní a mimořádní členové České botanické společnosti a spolupracovníci, kteří nejsou jejími členy. Počet členů a spolupracovníků se v průběhu let měnil a v posledních letech se ustálil zhruba na 90 pracovnících. Činnost pobočky řídí výbor, který má v současné době 10 členů.

Uplynulých 40 let bylo vyplněno nejen organizační prací související s budováním pobočky, ale především prací výzkumnou, která spočívala ve floristicko-fytogeografickém

výzkumu jižní části Čech. Ten je prováděn jednak individuálně v zájmových oblastech jednotlivých členů a spolupracovníků a jednak kolektivně, organizován pobočkou. Již od počátku byl kolektivní výzkum zaměřován do oblastí méně floristicky prozkoumaných nebo do území, odkud se nepodařilo získat dostatečný počet spolupracovníků. Tak bylo prozkoumáno okolí Blatné, Březnice a Mirovic, Milevska, Pacova, Týna nad Vltavou, Pelhřimova, Písku a od roku 1998 je prováděn průzkum okolí Dačic. Během let bylo získáno velké množství údajů, z nichž část byla již publikována v kolektivních a individuálních pracích, část čeká ještě na zpracování. Kolektivní prací byly především tři části Materiálů ke květeně jižní části Čech a první díl Atlasu rozšíření rostlin v jižní části Čech. Snahou pobočky však bylo využít tento materiál k bodovému mapování rozšíření jednotlivých druhů v území. Pro tento účel získala pobočka speciální mapy, do kterých byly jednotlivé lokality zakreslovány. V 70. letech však musela pobočka mapy odevzdat a k obnově mapování již nedošlo. Shromážděný floristický materiál je v současné době využíván pro Květenu České republiky a pro síťové mapování.

Exkurze pořádané jihočeskou pobočkou byly z počátku vedeny většinou do atraktivních a mnohdy již floristicky známých oblastí. Později bylo od takových exkurzí upuštěno a byly nahrazeny exkurzemi se zaměřením na poznávání květeny určitých oblastí, a to nejen v jižní části Čech. Byly podniknuty exkurze do Českého krasu, středního Povltaví, za synantropní květenou Prahy, Brna a Plzně. Po roce 1989 zorganizovala pobočka několik zahraničních exkurzí pro botaniky z celé České republiky. Navštíveny byly Bavorské Alpy, Dolomity, Julské Alpy, Karavanky, Skandinávie a Skotsko.

Pozornost byla od počátku věnována pořádání seminářů a minikurzů. Tak byly uskutečněny semináře na poznávání druhů rodu *Carex*, *Rubus*, *Salix* a *Taraxacum*, a to nejen pro členy pobočky, ale i pro zájemce z celé republiky.

Pobočka se podílela na přípravě celostátních floristických kurzů Československé botanické společnosti v Sušici (1964), ve Vimperku (1972), v Humpolci (1974), v Českém Krumlově (1981), v Táboře (1988) a ve Volarech (1992).

Přednášky byly zpočátku konány jen na výročních členských

schůzích. Později došlo ve spolupráci s Jihočeským muzeem v Českých Budějovicích k pořádání přednášek během zimního období. Jejich zaměření se týká floristiky, taxonomie, fyto geografie, geobotaniky, ochrany přírody. Byly však uspořádány i přednášky cestopisně přírodovědecké.

Pobočka spolupracuje především s floristickou sekcí České botanické společnosti při přípravě celostátních kurzů. S Botanickým ústavem Akademie věd České republiky spolupracovala pobočka v minulosti na výzkumu květeny sídliště a na mapování vybraných xerothermních druhů rostlin. V posledních letech se pobočka aktivně podílí na síťovém mapování rozšíření rostlin v českých zemích. Od počátku prací na Květeně České republiky dodává pobočka autorům údaje o rozšíření zpracovávaných druhů na území jižní části Čech. S ostatními pobočkami České botanické společnosti se spolupráce omezuje většinou jen na výměnu informačních materiálů. Od roku 1990 byla navázána spolupráce s hornorakouskými botaniky vedenými doc.dr. Franzem Spetou a Norbertem Lindbichlerem. V rámci této spolupráce se uskutečnily přednášky našich botaniků v Linci i rakouských kolegů v Českých Budějovicích a v Praze. Společné vícedenní floristické výzkumy se konaly většinou v Rakousku, ale také v jižních Čechách.

Od založení pobočky je vydáván pro členy a spolupracovníky Zpravodaj jihočeských botaniků, ve kterém jsou uveřejňovány především organizační zprávy, metodické pokyny, personálie, adresáře ap. Celkem bylo za uplynulé období vydáno 51 čísel.

Počínaje rokem 1980 je postupně budována centrální floristická kartotéka, která zachycuje floristické údaje z publikovaných i rukopisných prací o květeně jižní části Čech. Zatím bylo pro kartotéku vyexcerpováno přes 400 prací. Je v ní zachyceno rozšíření 2 000 druhů rostlin.

Pro usnadnění práce členů byla hned po ustavení pobočky založena knihovna, která dnes čítá několik stovek knih a časopisů. Knihovna obsahuje i rukopisné práce a sbírku základních a geologických map z území jižní části Čech. Byla založena a je stále doplňována kartotéka životopisných dat a fotografií botaniků, kteří pracují nebo v minulosti pracovali na výzkumu jihočeské květeny.

V současné době jsou dokončovány dvě významné kolektivní práce. Zúročením dnes již čtyřicetileté práce pobočky je především zpracování komentovaného červeného seznamu ohrožené květeny jižní části Čech, který shrnuje dosavadní údaje o rozšíření významných rostlinných taxonů tohoto území. Neméně významnou je práce kolektivu jihočeských a západočeských botaniků, který zpracovává Květenu Šumavy.

Shrneme-li činnost a aktivity jihočeské pobočky zjistíme, že v průběhu uplynulých let bylo v Českých Budějovicích postupně vybudováno pracoviště, které je schopno organizovat a provádět floristicko - fytogeografický výzkum jižní části Čech. Ne všechno se však podařilo. Nepovedlo se znovu zahájit bodové mapování rozšíření rostlin, nepodařilo se rozvinout publikační činnost do té míry, jak by si to docílené výsledky výzkumu zasloužily. Nepodařilo se zapojit do aktivní práce v pobočce více botaniků - profesionálů, tak jako je tomu v ostatních pobočkách. Hlavní tíží práce neslo několik floristů - amatérů, jejichž časové možnosti byly velmi omezené. Přesto lze říci, že jihočeská pobočka České botanické společnosti zanechala za uplynulých 40 let v botanickém dění výraznou stopu. Za to patří dík všem aktivním členům a spolupracovníkům za jejich obětavou práci. Velký dík patří i všem těm, kteří pobočku zakládali, budovali, ale dnešních dnů se bohužel již nedočkali.

Co popřát pobočce k jejímu jubileu? Snad jen jedině, a to je příliv mladých nadšených a obětavých členů, kteří by mohli pokračovat v započatém díle.

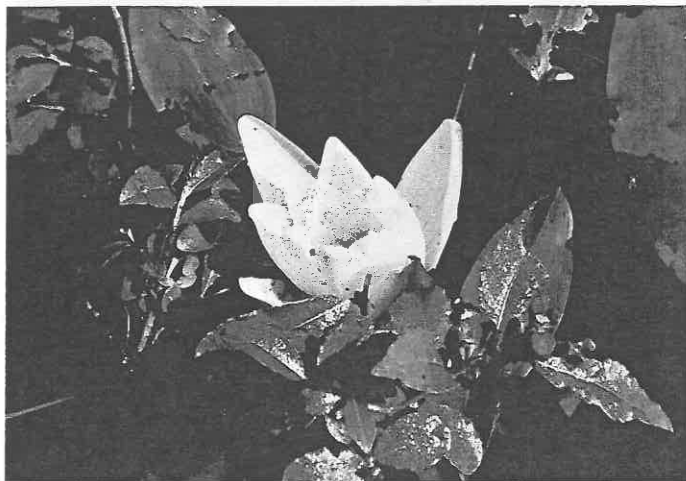
Seznam členů (ČBS) a spolupracovníků jihočeské pobočky
České botanické společnosti v Českých Budějovicích

XX

- Abazid Daniel, mgr., Tábor (ČBS)
Albrecht Josef, mgr., České Budějovice (ČBS)
Albrechtová Alena, mgr., České Budějovice (ČBS)
Balounová Zuzana, ing., České Budějovice (ČBS)
Barčiová Lenka, Tábor
Bárta Ivan, Český Krumlov
Blažková Denisa, RNDr., CSc., Průhonice (ČBS)
Brejcha Jan, České Budějovice
Brožka František, Český Krumlov
Černý Rostislav, mgr., Třeboň
Čurn Vladislav, dr., ing., České Budějovice (ČBS)
Čurnová Alexandra, ing., České Budějovice (ČBS)
Dolanský Václav, mgr., Český Krumlov
Doležal Pavel, Hříšice
Dufek Rudolf, ing., Praha (ČBS)
Dušek Jiří, mgr., Bernartice
Eiblová Věra, ing., Jankov
Fischer Karel, České Budějovice
Florián Bohumil, mgr., Český Krumlov
Friedrichová Marie, mgr., České Budějovice (ČBS)
Gazda Jaroslav, doc. dr., CSc., České Budějovice (ČBS)
Havlíček Petr, mgr., Praha (ČBS)
Hejný Slavomil, RNDr., DrSc., Praha (ČBS)
Hrdina Pavel, RNDr., ing., České Budějovice (ČBS)
Husák Štěpán, RNDr., CSc., Třeboň (ČBS)
Chán Václav, Strakonice (ČBS)
Janák Dalibor, Velešín
Janák Karel, Český Krumlov (ČBS)
Jedlička Jan, ing., Prachatice
Karešová Petra, mgr., Vrbno
Kirschner Jan, RNDr., CSc., Průhonice (ČBS)
Kirschnerová Ludmila, RNDr., Praha (ČBS)
Klimešová Helena, mgr., Prachatice

Kobzová Jarmila, RNDr., České Budějovice (ČBS)
Komín Jan, mgr., Blatná
Kotlaba František, RNDr., CSc., Praha (ČBS)
Kováříková Jitka, mgr., Prachatice (ČBS)
Král Miloš, MUDr., Klatovy (ČBS)
Krejčí Alena, České Budějovice
Kučerová Jana mgr., Týn nad Vltavou
Kurka Rudolf, Veselí nad Lužnicí (ČBS)
Lepší Martin, Zlatá Koruna
Lepší Petr, Zlatá Koruna
Lipl Leoš, ing., České Budějovice (ČBS)
Lívančová Věra, MUDr., Milevsko
Machartová Vlasta, mgr., Milevsko (ČBS)
Mandák Bohumil, dr., Průhonice (ČBS)
Marek Milan, Praha (ČBS)
Masojídek Miloslav, Myslkovice
Matějka Karel, ing., CSc., Praha (ČBS)
Míchal Josef, ing., CSc., Veselí nad Lužnicí (ČBS)
Moravec Jaroslav, RNDr., DrSc., Průhonice (ČBS)
Mrzenová Milena, ing., Praha (ČBS)
Nováčková Jaroslava, RNDr., České Budějovice (ČBS)
Otruba Richard, ing., Strakonice (ČBS)
Pavlíčko Alois, ing., Prachatice
Pavlová Jarmila, mgr., Komařice (ČBS)
Pecharová Emilie, RNDr., České Budějovice (ČBS)
Petrů Martina, Mníšek
Procházka František, ing., Vimperk (ČBS)
Procházka Pavel, ing., České Budějovice (ČBS)
Rada Pavel, ing., Plzeň
Rivola Milan, RNDr., Praha (ČBS)
Rivolová Ludmila, RNDr., Praha (ČBS)
Rybenský Jiří, PhMr., Veselí nad Lužnicí (ČBS)
Schmidtmayer Jan, ing., České Budějovice
Skalická Anna, RNDr., Praha (ČBS)
Skořepa Jiří, ing., Úsilné
Slavík Bohumil, RNDr., CSc., Průhonice (ČBS)
Soukup Milan, ing., Heřmaň
Suda Jan, mgr., Praha (ČBS)
Šerá Božena, RNDr., České Budějovice (ČBS)

Štech Milan, dr., ing., České Budějovice (ČBS)
Švarc Jaromír, mgr., Třešť (ČBS)
Urban František, ing., České Budějovice (ČBS)
Vaněček Josef, Sušice (ČBS)
Vaněčková Ludmila, RNDr., Matějovec (ČBS)
Vaněk Bohumír, České Budějovice
Vojna Ladislav, mgr., Pelhřimov
Vokoun Jiří, ing., Štěkeň (ČBS)
Vokoun Václav, MUDr., Sušice (ČBS)
Vondrák Jan, Písek (ČBS)
Vránek Jaroslav, Hamr
Vydrová Alena, RNDr., Včelná (ČBS)
Wimmer Jiří, ing., České Budějovice
Zelenková Eva, ing., Vimperk (ČBS)
Zima František, mgr., Praha (ČBS)
Žíla Vojtěch, RNDr., Strakonice (ČBS)

ZPRAVODAJ JIHOČESKÝCH BOTANIKŮ - Vydává jihočeská pobočka České botanické společnosti v Českých Budějovicích pouze pro své členy a spolupracovníky. Redakčně připravili Václav Chán, dr. Milan Štech a ing. Leoš Lippl. Počet výtisků 120. Září 1999.